جوان

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
دوشنبه ۱۱ آبان ۱۴۰۵ - ۲۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۸
سال بیست‌وهشتم - شماره ۷۷۳۶ - ۱۲ صفحه
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

بین‌الملل

بمباران روانی میز مذاکره!

مذاکرات ایران و میانجی‌های قطری در دوحه برای سومین روز ادامه دارد و تهران هم می‌گوید که نامه جی‌دی ونس، معاون رئیس‌جمهور امریکا، را «با دقت» بررسی می‌کند عبارتی که ایران می‌خواهد با آن جدی‌بودن دیپلماسی در میانه‌ی تهدیدها را نشان دهد. همزمان اما رئیس‌جمهور امریکا تهدیدها را تشدید کرده است، اسرائیلی‌ها رزمایش سراسری وضعیت‌های اضطراری برگزار کرده‌اند و ترامپ با نتانیاهو تلفنی رایزنی می‌کند؛ روندی که فضای مذاکره را زیر فشار سنگین احتمال جنگ قرار داده است |صفحه ۱۱

قلع‌وقمع معترضان در سراسر اروپا

آتش اعتراضات که از سه هفته پیش در فرانسه روشن شده بود و روز شنبه بار دیگر شعله‌ور شد، صدها هزار نفر را به خیابان‌ها کشاند. دیروز در آلمان نیز، همزمان با هالووین، شهرهای مختلف به میدان حضور معترضان تبدیل شد. در سوئیس هم مردم برای اعتراض تظاهرات کردند. فصل مشترک اقدام پلیس در این کشورها، درگیری با معترضان، بازداشت صدها نفر و اقدام در جهت سرکوب اعتراضات بود | صفحه ۱۱

سرمقاله

غلامرضا صادقیان |سردبیر

توهم دانایی پسینی!

شنبه‌شب مناظره‌ی حمزه صفوی، صادق کوشکی و فرد دیگری در برنامه‌ی «شیوه» شبکه‌ی ۴ در باب «بازدارندگی» بود. برداشت مخاطب از استدلال‌های این دو آن بود که تمامی تصمیمات نظام در حوزه‌های بازدارندگی غلط بوده است. یکی نقطه‌ی آغاز این غلط را به پاسخی که ایران به ترور حاج‌قاسم داد، بازمی‌گرداند و دیگری به پاسخی که به ترور مغنیه ندادیم. یکی فهرستی طولانی از حملات و ترورهای تأییدشده و نشده‌ی سال‌های دور تا کنون را برشمرد و نتیجه گرفت چون هربار پاسخ بازدارنده نداده‌ایم یا جنگ را زود تمام کرده‌ایم، بازدارندگی نداشته‌ایم. دیگری نیز می‌گفت هیچ‌کس شکست در سوریه را گردن نگرفت و دلایلی در شکست بازدارندگی داشت که ماهیتاً شبیه دلایل آن یکی بود. در این میان، اسم برخی افراد زنده و شهدا را هم آوردند و مشکل را گردن آنان انداختند.

استدلالی دارم بر این اساس که تصمیمات راهبردی در حوزه‌ی بازدارندگی در شرایطی که هیچ چیز قطعی نیست و عوامل مؤثر پرشمار است، گرفته می‌شود. در عین‌حال، تصمیم‌گیرندگان نظامی و سیاسی به اطلاعات، امکانات، ملاحظات محرمانه و برخی محدودیت‌ها دسترسی دارند که لزوماً در اختیار تحلیلگران نیست. پس هر کس بدون این اطلاعات، بدون تجربه‌ی اجرایی و بدون مواجهه با پیامدهای تصمیم، درباره‌ی درستی یا نادرستی آن داوری قطعی کند، باید برای ادعاهای خود دلیل متناسب با موضوع داشته باشد. صرف برشمردن حوادثی که پس از یک تصمیم رخ داده، ثابت نمی‌کند که آن تصمیم غلط بوده است، همان‌گونه که وقوع یک نتیجه‌ی مطلوب نیز به‌تنهایی درستی تصمیم را اثبات نمی‌کند. منتقد باید نشان دهد در شرایط واقعی و با لحاظ اطلاعات و محدودیت‌های همان زمان، گزینه‌ی پیشنهادی او احتمالاً به نتیجه‌ی بهتری می‌انجامید. حتی تصمیم‌گیرندگان ممکن است در آن شرایط خاص به تصمیم خود باور کامل هم نداشته باشند، ولی نمی‌توان بدون تصمیم ماند. باز ممکن است تصمیم، عقلانی باشد ولی نتیجه نامطلوب شود، و ممکن است تصمیم با محاسبات ضعیف گرفته شود ولی نتیجه مطلوب باشد. تحلیلگر سیاسی گزارشگر فوتبال نیست که اگر تیم گل زد و برنده شد، حتی با ضعیف‌ترین بازی، تیم را ستایش کند و اگر تیم با بازی قوی و منطقی گل نزد و باخت، آوار نقد را بر سر تیم خراب سازد!

این را بگویم که در فلسفه‌ی علم و معرفت‌شناسی، میان برخورداری از موقعیت معرفتی بهتر و رسیدن به صدق تمایز وجود دارد. کسی ممکن است اطلاعات بیشتری داشته باشد، ولی به دلیل تعصب، مصلحت‌اندیشی، خطای محاسباتی یا محدودیت ساختاری، تصمیم بدتری بگیرد. داشتن مسئولیت نیز به معنای درست‌اندیشیدن نیست، میدان دیدن هم لزوماً به معنای تحلیل درست نیست و دسترسی به اطلاعات بیشتر نیز تضمین تصمیم بهتر نیست. ولی تمامی این‌ها یک مزیت معرفتی ایجاد می‌کند. درواقع، چون تصمیم‌گیرندگان چنین مزیتی داشته‌اند، داوری تصمیم آنان بدون بازسازی آن شرایط، اعتبار معرفتی کافی ندارد. منتقدان برای نپذیرفتن یک تصمیم باید نشان دهند که با وجود این تفاوت موقعیت، به شواهد و استدلال‌هایی دست یافته‌اند که برآورد تصمیم‌گیرندگان را مخدوش می‌کند، نه اینکه فهرستی از اخبار راست و ناراست را روایت کنند و بگویند چرا این شد و آن نشد.

پس آیا باید باب گفت‌وگو و تحلیل کارشناسی را بست، به این بهانه که کارشناسان عموماً مسئولیت‌پذیر و میدان‌دیده و مطلع از اسرار نظام نیستند؟ نه! فقدان تجربه و اطلاع صحیح به‌خودی‌خود کسی را از حق نقد محروم نمی‌کند ولی منتقدی که با قاطعیت از جزئیات یک تصمیم راهبردی حرف می‌زند، باید شواهد متناسب با آن ادعا را نیز با خود داشته باشد.

در این مناظره، آنچه بیش از همه به چشم می‌آمد، خلط «ارزیابی فرایند تصمیم» با «ارزیابی پیامد تصمیم» بود. حاضران گرفتار سوگیری پیامد و توهم پیش‌بینی‌پذیری پس از وقوع بودند. معما وقتی حل شد، آسان شد! وقتی کسی می‌گوید چون اسرائیل در فلان مقطع به ایران حمله کرد، پس سیاست بازدارندگی ایران از ابتدا گرفتار شکست بود، سوگیری پیامد دارد. وقتی می‌گوید این حمله را هر آدم عاقلی باید پیش‌بینی می‌کرد، دچار مغالطه‌ی پس‌نگر است. وقتی می‌گوید اگر ایران در آن مقطع پاسخ دیگری می‌داد، اسرائیل حمله نمی‌کرد، وارد استدلال خلاف‌واقع شده است که باید برای اثباتش شواهد و ساز و کار علت و معلولی بیاورد. این‌ها همه در «اگر» نشستن است. «گفت آری پهلوی یاران بهست/ لیک ای جان در اگر نتوان نشست». باید در میدان بود و در کشتی حوادث نشست، نه در صندلی مناظره و در کشتی اگر و مگر!

وانگهی وقتی از شکست بازدارندگی سخن می‌گوییم، باید معلوم کنیم بازدارندگی چیست. بازدارندگی همیشه به معنای مانع‌شدن از حمله‌ی دشمن یا پاسخ قوی به هر حمله نیست. گاهی ممکن است بخشی از موفقیت بازدارندگی در اقداماتی نهفته باشد که اساساً رخ نداده است! دشمن با چه هدفی به ما حمله کرد و چه چیز به دست آورد؟! آیا این را بازدارندگی ندانیم و بنشینیم در قاب تلویزیون و پاسخ‌های به اصطلاح ضعیف ایران را فهرست کنیم؟! | بقیه در صفحه ۲

شاخ امریکا را خواهیم شکست

دبیر شورای عالی امنیت ملی: نیروهای مسلح ما در آمادگی بسیار خوبی قرار دارند. موشک‌های ضدناو خود را بالای سر ناو جرج واشینگتن آزمایش کردیم و امروز با قدرت در تنگه هرمز حضور داریم. امنیت ملی هر ایرانی خط قرمز است. هیچ عاقلی در دنیا درباره امنیت ملی کشور خود سهل‌انگاری نمی‌کند. ما اجازه نمی‌دهیم امنیت ملی ایران تضعیف شود. در این مسیر هزینه‌هایی پرداخت شده و زندگی مردم با سختی‌هایی همراه بوده است، اما دستاوردهای به‌دست‌آمده با این سختی‌ها قابل مقایسه نیست. اگر دشمن اشتباه دیگری انجام دهد، باید منتظر ضربه‌های هولناک نیروهای مسلح و دفاعی افتخارآمیز بود | صفحه ۲

تخته‌گاز خودروساز در جاده کم‌سازی و گرانفروشی

بهناز قاسمی | خبرنگار گروه اقتصادی

اگر چند ماه پیش گفته می‌شد که خودرویی مانند کوییک یا ساینا بالای یک میلیارد تومان قیمت‌گذاری شده، شنونده تصور می‌کرد که شوخی یا مزاح است، اما همین شوخی‌ها اکنون جدی شده و قیمت‌ها حتی از ۲ میلیارد تومان هم عبور کرده‌اند. دلیل این آشفتگی بازار و قیمت‌ها این است که از یک‌سو خودروسازان تولید و عرضه را کاهش داده‌اند و به بهانه افزایش نرخ ارز و مواد اولیه هفتگی و ماهانه قیمت خودروهای تحویلی‌شان را گران می‌کنند و از سوی دیگر با ممنوعیت واردات خودروهای لاکچری ایرانیان ساکن خارج، پالس گرانی به بازار خودرو مخابره شده است | صفحه ۴

محمد رزق شهادت را از توسل به امام‌رضا(ع) گرفت

شکوفه زمانی

پاسدار شهید محمد ذبیحی‌فر متولد هشتم تیر ۱۳۷۸ بود که در پانزدهم اسفند ۱۴۰۴ در حمله امریکا و رژیم صهیونیستی به محل کارش در شهر خوی به شهادت رسید. رقیه رمضان‌زاده همسر شهید با دخترش فاطمه نورا که تنها یادگار همسرش است، داغ این فراق را صبورانه تحمل می‌کند. همسر شهید در گفت‌وگو با «جوان» می‌گوید: اولین سفر مشترک من و محمد به مشهد بود، در این سفر به آقا امام‌رضا(ع) متوسل شد، ولی آن موقع به من نگفت از امام‌رضا(ع) چه درخواستی داشت؟ بعد از شهادتش فهمیدم محمد رزق شهادتش را از توسل به ثامن‌الائمه گرفت | صفحه ۵

لانچر کشاورز خوشه گندم و نخل خرماست

حسن فرامرزی

غلامرضا انباز، باغدار و صادرکننده نمونه خرما در گفت‌وگو با «جوان»: از جمله مشکلات اصلی ما این است که کارشناسان خبره کشاورزی در چرخه ارتباطی میان ما و نظام دولتی حضور ندارند. هم اکنون کارشناسانی در این فضا فعالیت می‌کنند که رشته و دغدغه‌شان کشاورزی نیست. کسانی می‌آیند به امثال ما مشاوره بدهند که رشته کاری‌شان چیز دیگری است. من این‌ها را به چشم خودم دیده‌ام. فردی که زمین‌شناسی خوانده و دارد به من و امثال من که عمری باغدار بوده‌ایم و در حد توان مطالعاتی در این زمینه داشته‌ایم مشاوره باغداری می‌دهد | صفحه ۶

مدال عزت و شرف بر سینه رستم‌پور

گاهی نتیجه یک مسابقه ورزشی تنها با تعداد ضربات، امتیازهای ثبت‌شده یا رنگ مدال مشخص نمی‌شود؛ گاهی تصمیمی خارج از رینگ، معنایی فراتر از رقابت و قهرمانی پیدا می‌کند و به نمادی از باور، موضع و پایبندی به ارزش‌هایی تبدیل می‌شود که برای یک ورزشکار از هر عنوان و افتخاری مهم‌تر است. تصمیم امیرمحمد رستم‌پور، بوکسور جوان گلستانی در مسابقات قهرمانی جوانان جهان در بودوا مونته‌نگرو از همین جنس بود. او با وجود آمادگی کامل حاضر به رقابت با نماینده رژیم منحوس و کودک‌کش صهیونیستی نشد.

بوکسور پهلوان ایران‌زمین بعد از ادای احترام به مردم مبعوث‌شده ایران در خصوص این تصمیم بزرگ و سرنوشت‌سازش گفت: «به احترام مردم عزیز ایران باید سر تعظیم فرود آورد. کسانی که بیش از ۲۴۰ شب است در میادین ایستاده‌اند تا بگویند پای ایران، پای انقلاب و پای آرمان‌های شهدا ایستاده‌اند. وقتی در جدول مسابقات، نام نماینده رژیم غاصب و کودک‌کش صهیونیستی را دیدم، تصمیم گرفتم مقابل او قرار نگیرم؛ نه از سر ترس، نه به دلیل ناتوانی و نه از روی مصلحت‌اندیشی، بلکه از سر اعتقاد، غیرت و شرافت. من برای کسب مدال رفته بودم، اما وقتی پای عزت ایران و خون شهدای مظلوم به میان آمد، فهمیدم بعضی مدال‌ها را باید با نرفتن به میدان به دست آورد. چگونه می‌توانستم به فکر مدال باشم، وقتی داغ شهدای مظلوم میناب بر دل ملت ایران سنگینی می‌کند. من این کار را به یاد امام و رهبر شهیدمان، شهدای عزیز و به عشق مردم سرزمینم انجام دادم. من فرزند ایران، همین شهر گرگان هستم. از همین مردم آموخته‌ام که پهلوانی فقط به قدرت مشت نیست، به قدرت ایمان، غیرت و ایستادگی است.»

از حاشیه تا متن

تقی دژاکام

این پازل تکه‌های دیگر هم دارد

وقتی برد موشک‌ها و اهداف ما از منطقه به اهدافی بسیار دورتر به‌روزرسانی می‌شود، این اتفاق برای برخی تصمیمات و حتی فتواهای دیگر رهبر شهید نیز می‌تواند بیفتد، از جمله ساخت بمب اتمی. این اتفاق مغایرتی با فقه پویای اسلامی ندارد که مبتنی بر مسائل مستحدثه و شرایط جدید زمانه است و در تاریخ علمای ما هم نمونه‌های فراوانی دارد، از جمله تحریم تنباکو و تعطیلی سه‌ساله حج و موارد فراوانی از این دست. این را از نامه اخیر ده‌ها تن از علما و فقهای بزرگ به رهبر انقلاب هم می‌توان دریافت | صفحه ۲

یادداشت سیاسی

رسول سنائی‌راد

آمادگی برای نبرد تدبیر برای پایان جنگ

پس از دیدار رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و فرماندهی قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا(ص)، فرمانده کل ارتش و فرمانده کل سپاه با فرمانده معظم کل قوا حفظه‌الله تعالی، معظم‌له دستورات راهبردی و مهمی را به آنان ابلاغ فرمودند که خروجی آن را می‌توان آمادگی رزمی هوشمندانه و همه‌جانبه برای بازدارندگی حداکثری در مقابل دشمنان جنایتکار امریکایی و صهیونی به حساب آورد | صفحه ۲

یادداشت اجتماعی

علی جوان‌بخت لاله

از هم‌گسیختگی قواعد حقوق بین‌الملل

حمله به تأسیسات نفت و گاز ایران، از منظر حقوق بین‌الملل غیرقابل توجیه است. محکومیت این حملات، صرفاً دفاع از منافع اقتصادی نیست بلکه دفاع از قواعدی است که اجازه نمی‌دهد زندگی، سلامت و دارایی‌های غیرنظامیان به ابزاری برای فشار سیاسی و نظامی تبدیل شود | صفحه ۳